

MANIFEST

»Vse trdno in stalno se razblinja« ..... v eter

Radiodifuzne frekvence so javna dobrina – last vseh državljanov in državljanek. Zadnjih osemdeset let so to javno dobrino izkoriščali javni in komercialni ponudniki radiodifuznih vsebin ter telekomunikacijski in mobilni operaterji. Država je preko regulatornih organizacij, ki naj bi zagotavljale javni interes, iz javne razprave sistematično izključevala različne skupine in posameznike, ki so hoteli sodelovati v oblikovanju javne politike na tem področju. Tudi zdaj, ko se evropske države pripravljajo na novo veliko razprodajo te dobrine, javne razprave ni, ali pa jo vodijo dosedanja imetniki in uporabniki frekvenc, ki trdijo, da bomo s prodajo frekvenčne javne dobrine vsi dobili več in boljše storitve – več radijskih in televizijskih programov, boljšo kakovost signala, več različnih (predvsem komercialnih) storitev.

Ker se bo s prehodom z analogno na digitalno prizemno televizijo do konca leta 2012 v Evropski uniji sprostil izredno velik del spektra, bo to omogočilo ponovno dodeljevanje frekvenc. Zato je čas, da se v široki javni razpravi izoblikuje ustrezna politika, usmerjena v interese državljanov in državljanek.

Glede na dosedanje razprave na tem področju obstaja velika verjetnost, da bo nova razdelitev radiofrekvenčnega spektra podrejena interesom sedanjih imetnikov frekvenc, ki jih bodo dobili še več. Tisti, ki frekvenc nimajo, pa bodo zopet ostali praznih rok.

Naše vprašanje je: kaj bodo od nove razdelitve frekvenc – če se ne zadovoljimo z mantrami o konkurenci, ki bo razvila nove storitve – imeli državljanji in državljanke?

Zato predlagamo, da nova politika razdelitve »digitalne dividende« upošteva naslednja načela:

- Da se uporabnikom brez licence, zlasti nepridobitnim organizacijam, omogoči dostop do dividende;
- Da se del nerabljenih praznih pasov med kanali (*white spaces*) nameni za lokalno in nekomercialno rabo – za ustanavljanje novih »avtonomnih con kreativnosti« ;
- Da se omogoči čimcenejši širokopasovni dostop do interneta vsem državljanom in državljankam kot pomemben način premoščanja »digitalne ločnice«. Na ta način bi bilo mogoče zagotoviti dostop do tega dragocenega vira za različne družbene, kulturne in gospodarske namene;

- Da bo vodilno načelo pri dodeljevanju digitalne dividende zagotavljanje različnih digitalnih storitev in vsebin za državljane in ne zgolj čim višji javni prihodek;
- Digitalna dividienda bi se morala reševati z uvedbo koristi za revnejša, podeželska (neurbana) območja;
- Digitalna dividenda mora biti pomemben instrument v avdiovizualnih in medijskih politikah, ki bodo učinkovito spodbujale in ščitile svobodo izražanja, kulturno raznolikost in medijski pluralizem. Regulacija bi morala omogočiti ustrezne okoliščine za inovacije in široke javne koristi, ki bi segale onkraj obstoječih velikih korporacij, ki imajo zdaj edine koristi od regulacije spektra ;
- Da se pri pripravi skupne (evropske) metodologije za pripravo nacionalnih strategij za digitalno dividendo opravi široka javna razprava;
- Naj ustrezna ministrstva po široki javni razpravi pripravijo predlog ukrepov za rezervacijo in usklajevanje skupnih podpasov digitalne dividende na ravni EU;
- Nasprotujemo pristopu, da se frekvence, ki se bodo sprostile s prehodom na digitalno radiodifuzijo prodajajo na dražbah, na tehnološko in aplikacijsko nevtralni osnovi. Dodeljevanje frekvenc mora biti posledica ustrezne politike, ki sledi demokratični razpravi. Vprašanje digitalne dividende ne sme biti prepuščeno izključno delovanju trga;
- Dodeljevanje digitalne dividende mora potekati pregledno in po obsežni javni razpravi ter mora temeljiti na neodvisnih družbeno-gospodarskih študijah ocene vplivov.

Prihajamo v obdobje, ki omogoča, da državljani in državljanke s ponovno podelitvijo spektra dobijo tudi »košček« lastnega prostora, v katerem bodo razvijali tiste storitve in vsebine, ki jih komercialni ponudniki ne ponujajo, ali pa jih ponujajo po nerazumno visokih cenah. Zato se zavzemamo za ustanovitev avtonomnih con kreativnosti kjer bodo državljani in državljanke lahko uporabljali spekter v javno korist in ustvarjali mrežo skupnostnih medijev. Hkrati je to trenutek, ko lahko državljani in državljanke jasno izoblikujejo svoja stališča glede prihodnosti razvoja telekomunikacijske, medijske in avdiovizualne industrije. Namesto sledenja izključno komercialnim interesom in načelu učinkovite rabe dostopa do spektra je treba zagotoviti dostop do spektra različnim zainteresiranim stranem, katerih želja je nudenje storitev in vsebin, ki služijo kulturnim ciljem, kreativnosti posameznikov in skupin, promoviranju jezikovne raznolikosti in pluralizma medijev.

Avtorica manifesta: dr. Sandra Bašič Hrvatinić

Avtor in izvedba projekta: Sašo Sedlaček

Izvršna producentka: Marcela Okretič

Produkcija: Aksioma – Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana